

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دعوی تأمین دلیل

در رویه دادگاهها

حسین زری

وکیل دادگستری

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۵۴-۷۴-۳	شابک
۴۰۰۵۸۵۱:	شماره کتابشناسی ملی
دعوی تأمین دلیل در رویه دادگاهها/ مؤلف حسین زینالی	عنوان و نام پدیدآور
تهران: چراغ دانش، ۱۳۹۴.	مشخصات نشر
۱۷۶ص-	مشخصات ظاهری
کتابنامه، ص: ۱۶۷.	یادداشت
ایران، قوانین و احکام	عنوان قراردادی
دادخواست (آیین دادرسی مدنی) — ایران	موضوع
دادخواست (آیین دادرسی مدنی) — ایران — فرم‌ها	موضوع
آیین دادرسی مدنی — ایران	موضوع
رویه قضایی — ایران	موضوع
دادگاه‌ها — ایران	موضوع
۵۵۰ ص، ۳۴۷	رده‌بندی وی بی
۱۳۹۱، ۱۷۱ KMHI	رده‌بندی کتبی
زینالی، حسین، ۱۳۶۶ -	سرشناسه
فیفا	وضعیت فهرست‌نویسی

شناسنامه

عنوان کتاب: دعوی تأمین دلیل در رویه دادگاهها

مؤلف: حسین زینالی

ناشر: انتشارات چراغ دانش

ناظر چاپ: رسول زینالی

ویراستار: مریم حق‌پرست

نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۴

قطع و تیراژ: رقعی/ ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۵۴-۷۴-۳

www.choraghdanesh.com

چراغ دانش را در گوگل جستجو کنید.

دکتر مرگزی: تهران، میدان بهشت تیر، ورودی مدرس، کوچه مازندرانی، پلاک ۴، طبقه ۳ و ۶ واحد ۱۴ و ۱۵

تلفن پیش فروش: ۰۲۱ ۸۸۱۴۰۶۰۱

حق چاپ برای انتشارات چراغ دانش محفوظ است. هرگونه تکثیر (اعم از چاپ، کپی، فایل الکترونیکی و...) از این اثر بدون اخذ مجوز کتبی از ناشر خلاف قانون بوده و پیگرد قانونی دارد.

بنیاد بین‌المللی حقوقی سنا

«بنیاد بین‌المللی حقوقی سنا» با تیمی متشکل از مؤلفین، مدرسین، وکلا و کارشناسان مجرب با کارگروه‌های تخصصی در حوزه‌های: املاک و اراضی، سرقتی، بیمه‌ای، گمرکی، ثبتی، وصول مطالبات، تنظیم قراردادهای، ارث و امور حسبی، امور خانواده و مسائل کیفری آماده ارائه مشاوره و پاسخگویی به پرسش‌های حقوقی هم‌میهنان محترم می‌باشد.

گروه وکلای سنا: ۰۲۱ ۸۸۱۴۰۶۰۲-۸۸۸۶۵۱۲۰

ارتباط ه متقیم با دفتر واحد دعاوی: ۸۸۱۴۰۸۰۸

انتشارات چراغ دانش

انتشارات چراغ دانش اعلام می‌دارد طبعاً، شهاب‌های دریافتی و پیگیری‌های بازرسین این انتشارات مشخص گردیده است بعضی از اشخاص از اسم و آرم انتشارات چراغ دانش سوءاستفاده نموده یا به معمول خود را نموده یا شباهت از انتشارات چراغ دانش در خیابان انقلاب در تهران و حتی بعضی از استانها و شهرست ها معرفی نموده اند که ضمن پیگیری قانونی و برخورد قضایی با این اشخاص خاطی به استحضار همکاران حوزه نشر، چاپ و پخش کتاب می‌رساند که در صورت وجود نمایندگی در شعب در استان ها شهرستان ها این موضوع در سایت رسمی انتشارات اعلام خواهد شد.

تهران، میدان هفت‌تیر، ورودی مدرس، کوچه مازندرانی، پ ۴، ط ۶، واحد ۱۰۰

تلفن تماس: ۰۲۱ ۸۸۱۴۰۶۰۱-۲

www.cheraghdanesh.com

چراغ دانش، چراغ راه اندیشه‌هاست

مقدمه.....	۱۱
معرفی و نمونه دادخواست دعوی تأمین دلیل.....	۱۵
معرفی دعوی تأمین دلیل.....	۱۷
مبحث اول- تأمین دلیل و مصادیق انجام آن.....	۱۸
مبحث دوم- تشریفات درخواست تأمین دلیل.....	۲۱
مبحث سوم- اعتبار تأمین دلیل و موارد رد آن.....	۲۳
دعوی تأمین دلیل در آرای دیوان عالی کشور.....	۴۹
مبحث اول- آرای امراری دیوان عالی کشور.....	۵۱
مبحث دوم- آرای شش دیوان عالی کشور.....	۶۹
دعوی تأمین دلیل در آرای دادگاهها.....	۷۷
مبحث اول: آرای دادگاههای عمومی و تجدیدنظر.....	۷۹
مبحث دوم: قرارهای کارشناسی تأمین دلیل.....	۹۵
مبحث سوم: آرای دادگاههای انتظامی قضات.....	۱۱۴
دعوی تأمین دلیل در نشست‌های قضائی.....	۱۲۱
دعوی تأمین دلیل در نظریه‌های مشورتی.....	۱۴۵
دعوی تأمین دلیل در قوانین و مقررات قانونی.....	۱۵۷
از قانون آیین دادرسی مدنی.....	۱۵۹
از قانون وصول برخی از درآمدهای دولت.....	۱۶۰
از قانون روابط موجر و مستأجر ۱۳۵۶.....	۱۶۴
از قانون شوراهای حل اختلاف.....	۱۶۷
منابع و مأخذ.....	۱۶۹

فهرست جزئی

۱۱	 مقدمه
۱۵	معرفی و نمونه دادخواست دعوی تأمین دلیل.....
۱۷	معرفی دعوی تأمین دلیل.....
۱۸	بحث اول- تأمین دلیل و مصادیق انجام آن.....
۱۸	گفتار اول: تعریف تأمین دلیل و هدف از آن.....
۱۹	گفتار دوم: مصادیق استفاده از تأمین دلیل.....
۲۱	مبحث دوم- شرایطات درخواست تأمین دلیل.....
۲۱	گفتار اول: صلاح صالح.....
۲۳	مبحث سوم- اعتبار تأمین دلیل و موارد رد آن.....
۲۵	گفتار دوم: موارد رد درخواست تأمین دلیل.....
۲۶	دادخواست تأمین دلیل خسارت وارده به اتمومیل.....
۲۷	دادخواست تأمین دلیل خسارات وارده به منزل.....
۲۸	دادخواست تأمین دلیل در خرید مال غیرمنقول.....
۲۹	دادخواست تأمین دلیل انتقال به غیر.....
۳۰	دادخواست تأمین دلیل تبدیل مورد اجاره به محل سکونت.....
۳۱	دادخواست تأمین دلیل تغییر شغل.....
۳۲	دادخواست تأمین دلیل با جلب نظر کارشناس در مورد تعیین شغل محل کسب.....
۳۳	دادخواست تأمین به دلیل تعدی و تفریط.....
۳۴	دادخواست تأمین دلیل تخلیه ملک مورد اجاره به علت انقضای مدت.....
۳۵	دادخواست تأمین دلیل در عدم تکمیل تعمیرات.....
۳۶	دادخواست تقاضای تأمین دلیل اسناد و مدارک موجود در دفترخانه.....

دادخواست تقاضای تأمین دلیل به لحاظ تخریب ملک.....	۳۷
دادخواست تأمین دلیل مبنی بر ارزش‌گذاری ملک و سرقتی.....	۳۸
دادخواست تأمین دلیل با جلب نظر کارشناس متخصص حوزه حسابداری.....	۳۹
دادخواست تأمین دلیل با جلب نظر کارشناس در مورد تغییر شغل محل کسب.....	۴۰
دادخواست تأمین دلیل تعدی و تفریط.....	۴۱
دادخواست تأمین دلیل تخلیه ملک مورد اجاره به علت انقضای مدت.....	۴۲
دادخواست تأمین دلیل در عدم تکمیل تعمیرات.....	۴۳
تأمین دلیل در تعارض تعداد چک‌ها و مبالغ آن با امضات مورد ادعای شرکت.....	۴۴
دادخواست تأمین دلیل به جهت ارزیابی و قیمت‌گذاری حق کسب و پیشه.....	۴۵
دادخواست تأمین دلیل ابطال فروش و واگذاری عین مستأجره به غیر.....	۴۶
نمونه قرار تأمین شورا.....	۴۷
دعوی تأمین دلیل در آرای دیوان عالی کشور.....	۴۹
مبحث اول: آرای اصراری دیوان عالی کشور.....	۵۱
۱. عدم کفایت ادله بر انتساب اتلاف.....	۵۱
۲. لزوم احضار طرف در تأمین دلیل ناظر به موارد غیر فوری اسناد.....	۶۶
مبحث دوم: آرای شعب دیوان عالی کشور.....	۶۹
۳. تأمین دلیل برای مطالبه خسارت مادی.....	۶۹
۴. تأمین دلیل برای مطالبه اجرت‌المثل.....	۷۲
۵. تأمین دلیل تغییر شغل از فروش لوازم یدکی به تعمیرگاه اتومبیل.....	۷۵
دعوی تأمین دلیل در آرای دادگاه‌ها.....	۷۷

مبحث اول: آرای دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر ۷۹

۱. تأمین دلیل احداث حمام و دستشویی و حفر یک حلقه چاه و بالکن در

ملک استیجاری ۷۹

۲. احراز انتقال منافع عین مستأجره به غیر از طریق کارشناس ۸۰

۳. عدم احتساب استشهادیه به عنوان دلیل ۸۱

۴. پذیرش اعاده دادرسی با ارائه سند مکتوب ۸۴

۵. تأمین دلیل تخلف و مطالبه وجه التزام عقد اجاره ۸۷

۶. دعوی تسلیم ملک قبل از تنظیم سند رسمی با تأمین دلیل ۸۹

۷. تأمین دلیل و مطالبه خسارت از شهرداری علی‌رغم واگذاری به پیمان‌کار ۹۲

مبحث دوم: ترارهای کارشناسی تأمین دلیل ۹۵

۱. تأمین دلیل آوردن سارت وارده بر ساختمان ۹۵

۲. کارشناسی حق سرقفلی از طریق تأمین دلیل ۹۷

۳. تأمین دلیل تغییر شغل محل سرقفلی ۹۹

۴. تأمین دلیل عدم تخلیه مغازه ۱۰۰

۵. تأمین دلیل اسناد و مدارک رسمی و طریقه فک آن ۱۰۱

۶. تعیین مترژ و حقوق مکسبه متاجر ۱۰۷

۷. تأمین دلیل نحوه نقل و انتقال ملک ۱۰۸

۸. تأمین دلیل یک باب ساختمان ۱۰۹

۹. تأمین دلیل عدم پیشرفت ساخت و ساز ۱۱۱

مبحث سوم: آرای دادگاه‌های انتظامی قضات ۱۱۴

۱. ارزش تأمین دلیل ۱۱۴

۲. رعایت تشریفات آمرة در تأمین دلیل ۱۱۵

۳. صورت‌برداری از اشیاء در تأمین دلیل ۱۱۶

۴. تشخیص فوریت تأمین دلیل ۱۱۶

۵. تأمین دلیل برای حفظ معاینات و مشاهدات است. ۱۱۶

۶. تأمین دلیل بدون حضور طرف مقابل هم غیابی تلقی نمی‌شود. ۱۱۷

۷. تشخیص فوریت تأمین دلیل با دادرس است. ۱۱۸

۸. عدم اجرای تأمین دلیل به واسطه ممانعت صاحب منزل.....	۱۱۸
۹. تأمین دلیل مبنی بر استماع شهادت شهود بدون حضور طرف جایز نیست.....	۱۱۸
۱۰. تأمین دلیل بدون احضار طرف در موارد فوری.....	۱۱۹
۱۱. استماع شهادت شهود به عنوان تأمین دلیل.....	۱۲۰
دعوی تأمین دلیل در نشست‌های قضائی.....	۱۲۱
۱. دادگاه صالح برای رسیدگی به تأمین دلیل.....	۱۲۳
۲. تضای تأمین دلیل بدون معرفی خوانده.....	۱۲۳
۳. نقد درخواست تأمین دلیل و دستور موقت در اوراق دادخواست.....	۱۲۴
۴. خلیف دادگاه در ارتباط با استرداد دادخواست تأمین دلیل.....	۱۲۵
۵. ابرار نظام کارشناس به خوانده در موارد تأمین دلیل.....	۱۲۵
۶. مطالبه خسارت بر اساس پرونده تأمین دلیل و نظر کارشناس.....	۱۲۶
۷. درخواست تأمین دلیل در دعوی تخلیه مورد اجاره.....	۱۲۸
۸. عدم جواز دستور ورود به منزل جهت اجرای قرارهای تأمین دلیل یا خواسته.....	۱۲۹
۹. رسیدگی به دلایل و تشخیص تطابق آن با رضاء و احوال محقق موضوع.....	۱۳۰
۱۰. تأثیر نظر کارشناس در دعوی مطالبه خسارت ناشی از انفجارات اکتشافی معدن.....	۱۳۲
۱۱. تأمین دلیل عدم انجام تعهد در مهلت تعیین شد.....	۱۳۵
۱۲. آثار ممانعت موجر از پرداخت مبلغ ودیعه یا قرض الحسنه.....	۱۳۷
۱۳. تأمین دلیل خسارات وارده به اتومبیل زیان دیده.....	۱۴۰
۱۴. تکلیف دادگاه در رسیدگی به قرار تأمین دلیل و استرداد آن از طرف متقاضی.....	۱۴۰
۱۵. زمان درخواست تأمین دلیل.....	۱۴۲
۱۶. تکلیف تأمین دلیل در محل در بسته.....	۱۴۲
دعوی تأمین دلیل در نظریه‌های مشورتی.....	۱۴۵

۱. ارزش دلایل منعکس در صورت مجلس تأمین دلیل ۱۴۷
۲. هزینه دادرسی دعاوی غیرمالی و درخواست تأمین دلیل و تأمین خواسته ۱۴۸
۳. اظهار نظر مبنی بر تحقیق از شهود، معاینه محل، ارجاع به کارشناسی صدور قرار تأمین دلیل ۱۴۸
۴. صدور رأی با استناد به نظریه کارشناسی در ضمن اجرای قرار تأمین دلیل ۱۴۹
۵. الزام قانونی مبنی بر رعایت مقررات کارشناسی در تأمین دلیل ۱۵۰
۶. ارزش دلایل منعکس در صورت مجلس تأمین دلیل ۱۵۰
۷. رأی که خارج از موارد مقرر در قانون اقامه شده‌اند ۱۵۱
۸. تأمین دلیل رای حفظ آن است ۱۵۲
۹. درخواست تأمین دلیل ضمن دادخواست ۱۵۳
۱۰. تأمین دلیل در صورت مانعیت طرف ۱۵۳
۱۱. شرایط درخواست تأمین دلیل ۱۵۵
- دعوی تأمین دلیل در قوانین و مقررات قانونی ۱۵۷**
- از قانون آیین دادرسی مدنی ۱۵۹
- از قانون وصول برخی از درآمدهای دولت ۱۶۵
- از قانون روابط موجر و مستأجر ۱۳۵۶ ۱۶۶
- از قانون شوراهای حل اختلاف ۱۶۷
- منابع و مآخذ ۱۶۹**

مقدمه

معمولاً رویه عملی دادگاه‌ها در استنباط از قوانین و مقررات در جهت انطباق با مصادیق واقعی تا حدودی با آنچه در کلاس‌های تئوریک دانشگاه‌ها به دانشجویان حقوق آموزش داده می‌شود متفاوت است البته روند آموزشی و طریق ارائه مطالب در کلاس‌های درسی هم به شکلی است که برای طی مراحل تحصیلی صرف مطالعه و پاسخ به سؤالات به‌صورت تئوری و بدون تطبیق با مصادیق عملی کفایت می‌کند. به این ترتیب معمولاً چون امکان انجام کار عملی حین تحصیل در دانشگاه برای دانشجویان این رشته وجود ندارد فارغ‌التحصیلان وقتی مشغول به کار می‌شوند با کمبود آگاهی و اطلاعات از رویه قضائی و شیوه استدلال و استنباط عملی دادگاه‌ها مواجه هستند؛ لیکن اهمیت آگاهی از رویه قضائی با اشتغال به کار و فعالیت بر هیچ فارغ‌التحصیل حقوقی پوشیده نیست. بی‌تردید تنها منبع آموزش عملی کالان، قضاوت و به‌طور کلی رشته حقوق، قبل از حضور عملی در دادگاه‌ها، بنسبت به آشنایی، رویه‌های قضائی می‌باشد؛ به عبارت دیگر، مطالعه تصمیمات، پرسش و پاسخ‌ها و اختلاف‌نظرهای کسانی که هر روز به‌صورت عملی در حال انطباق قوانین با مصادیق واقعی هستند می‌تواند اطلاعات کاربردی و عملی را در اختیار خوانندگان قرار دهد.

اگرچه فارغ‌التحصیلان حقوق بیش از سایرین به مطالعه رویه قضائی نیازمند هستند؛ اما هیچ کשרی از جامعه بزرگ رشته حقوق قضائی بی‌نیاز از مطالعه و تحقیق و تفحص در این حوزه علمی نمی‌باشد؛ زیرا رویه قضائی دامنه وسیع محرک رشته حقوق است که دائم در حال تغییر و تحول می‌باشد و غفلت از این حوزه موجب عقب‌ماندگی از علم واقعی حقوق و جامعه حقوق‌دانان خواهد شد. از این‌رو ناشران تخصصی این حوزه، هرکدام به طریقی نسبت به

جمع‌آوری و انسجام‌بخشی به مطالب و موضوعات راجع به رویه قضائی اقدام می‌کنند که انتشارات چراغ دانش نیز در همین راستا و برای انجام بخشی از وظایف فرهنگی خود در نظر دارد نسبت به تدوین و جمع‌بندی مطالب رویه قضائی به صورت منظم و منحصربه‌فرد با ویژگی‌های مخصوص برای هر دعوا طی یک کتاب جداگانه به صورت کاربردی و با دسترسی آسان به مطالب هر دعوا اقدام نماید لذا در راستای تأمین این هدف، مجموعه‌ای از کتاب‌ها تحت عنوان کلی «دعوای... در رویه دادگاه‌ها» که شامل موارد زیر است تدوین و تالیف خواهد شد:

۱. آراء وحدت رویه؛
۲. آراء اصراری؛
۳. آراء شعب دیوان عالی کشور؛
۴. آراء دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر؛
۵. نشست‌های قضائی؛
۶. نظریه‌های مشورتی؛
۷. قوانین و مقررات مرتبط با موضوع؛
۸. نمونه دادخواست و معرفی دعوا.

در این مجموعه سعی شده است رویه قضائی کشور در خصوص هر دعوا به صورت منسجم و منظم گردآوری شود تا وکلا، حُرعدانان و قضات محترم در مراجعه به رویه قضائی در کمترین زمان به بهترین وجه مطالب مطلوب خود را یافته و استفاده نمایند. با توجه به تعدد بسیار آراء دادگاه‌ها (دادگاه بدوی و تجدیدنظر) در برخی موارد حداکثر سعی بر آن بوده از موارد متفاوت آراء صادره در موضوع نمونه در قسمت رأی آورده شود و همچنین

در سایر موارد؛ مثل آراء وحدت رویه، آراء دیوان عالی کشور، موارد مرتبط به موضوع ذکر شده است تا با توجه به اهمیت این آراء مورد استفاده خوانندگان و مراجعه‌کنندگان عزیز قرار گیرد.

مختصر ویژگی‌های کتاب:

۱. تدوین و گردآوری منظم و منسجم تمام مطالب مربوط به دعوا؛
 ۲. تقسیم‌بندی موضوعی برای هر کدام از مطالب؛
 ۳. ارائه معرفی دعوا و نمونه دادخواست در اول مجموعه؛
 ۴. ذکر عنوان برای هر مطلب به صورت خلاصه در فهرست؛
 ۵. دسترسی سهل و آسان به مطلب دلخواه در کمترین زمان.
- «گروه پژوهشی» اشارات مفیتر خواهد شد از تجربیات، آراء و سایر مطالب حقوقی درج‌شده؛ دساتید، وکلا، حقوقدانان و سایر همکاران در راستای مفیدتر شدن مجموعه چاپ‌های بعدی استفاده نماید. لذا موجب خرسندی خواهد بود که خوانندگان عزیز از هر صنف ضمن ارسال انتقادات و پیشنهادات خود در مورد هر کدام از موضوعات به صورت (کتبی یا از طریق ایمیل یا تلفنی) ما را در پربار کردن مجله حاضر یاری فرمایند.

مدیر مسئول انتشارات

یک هزار و سیصد و نود و چهار